

Oddagrein

Jákup Sverri – ein stórhending

Tað er ein stórhending fyri fiskivinnutjóðina Føroyar, at vit hava fingið tað nýggja og sera væl útgjørda rannsóknarskipið Jákup Sverra. Hóast gamli Magnus Heinasen hevur tænt okkum væl í 40 ár, so hevur hann nú slitið fyri seg og neyðugt er við nýggjari og betur útgjördum skipi.

Nýggjar tíðir seta ikki einans nýggj krøv, men geva eisini nýggjar møguleikar. Jákup Sverri er gjørdur til at lúka nútíðarkrøv og at menna nýggjar møguleikar fyri føroyska samfelagið. Umframt at skipið er væl útgjørt til tað víttfevandi arbeiðið, sum Havstovan ger, so er tað eisini útgjørt til at nøkta aðrar tørvir í føroyska samfelagnum. Eg ivist onga løtu í, at skipið fer at gagna okkara samfelag væl, bæði vinnuliga, politiskt og hjá almenninum annars, at tað verður ein stoltleiki hjá okkum øllum og fer at gera sítt til at flyta føroyska samfelagið frameftir.

Greitt verður her í stuttum frá nýggja skipinum og tilgongdini í byggingini.

Arbeiðið hjá Havstovuni er fevnir víða og í Sjóvarmáli greiða vit í stuttum frá einum parti av arbeiðinum. Nógv av hesum arbeiði byggir á kanningar, gjørdar við gamla rannsóknarskipinum Magnusi Heinasyni, sum nú takkar fyri seg og gevst.

Eitt tíðandi arbeiðsøki er at kanna havið sjálvt og tann týdning, sum broytingar í hita og streymgongd hava fyri alt livandi í havinum. Í summum førum er talan um afturvendandi skifti í havumhvørvinum, sum síðan hava skiftandi viðurskifti í vistskipanunum við sær. Í øðrum førum er talan um tað, sum tykist vera meira varandi veðurlagsbroytingar, og tær meira ella minni ókendu avleiðingar, sum hesar hava við sær. Í báðum førum hevur tað týdning at kenna hesi skifti og so gott sum til ber at ognar sær kunnleika um, hvønn týdning tey hava fyri Føroyar. Tvær greinar viðgera hesi evni.

Skiftandi havstreymar hava eisini stóra ávirkan á nøgdir og livilíkindi hjá æti, og á hvagar ætið rekur. Ein grein viðger í stuttum týdningin, sum hetta kann hava fyri ferðing og útbreiðslu av norðhavssild norðan fyri Føroyar.

Eftir tað stak góða gróðrarárið 2017, ið gav væl bæði av yngli og føði til botnfiskin á Landgrunninum, versnaðu føðiviðurskiftini munandi tey fylgjandi árin. Hjá toskinum hendi tað, sum fleiri ferðir fyrr er sæð í slíkum viðurskiftum, at slánar í stórum tali komu heilt inn undir land. Havstovan fór undir at kanna fyrbrigdið nærri og greitt verður frá hesum arbeiði.

Ein fyri Havstovuna óvæntað staðfesting í 2020 var, at rættiliga fitt av gýtandi lodnu var í okkara firðum. Ein grein viðger í stuttum hetta áhugaverda fyrbrigdi.

Sjófuglur er ein partur av vistskipanunum í havinum og er eisini fevndur av virkseminum hjá Havstovuni. Í fleiri av undanfarnu ritum er greitt frá kanningum av ymiskum sjófuglasløgum. Í hesum eru spennandi frágreiðingar um skrápin.

Afturvendandi kanningar – ella tíðarseriur – er millum høvuðsarbeiðsøkini hjá Havstovuni. Í hesum riti kann lesarin ognar sær kunnleika um broytingar og aktuella støðuna í havinum sjálvum, hjá æti, yngli, høvuðsfiskastovnum og hjá sjófugli.

Hetta og nógv annað áhugavert kann lesarin ognar sær kunnleika um, í hesum riti.

Eilif Gaard, stjóri